

Luisa Uranga Iburguren

*Zestoa, Gipuzkoa
(1928)*

Aurkibidea

Biografia

Santa Engraziko Aristain baserrian jaio zen 1928an. Etumetako eskolan eta geroago maistra baten etxean ibili zen ikasten 12 urtera arte. Lehenengo Zestoa izaba baten tabernan lanean hasi bazen ere, neskame ibili zen gehienbat Mutrikun, Urduñan, Madrilan... eta tabernan Donostian eta Zarautzen. Aizarnako Santa Engrazi auzoko Irure baserriko Joxe Mari Eizagirrerekin ezkondu zen. Elkarrizketa senarrarekin batera egin zitzaion.

Zintak

ZES-044

- **Proiektua:** Zestoako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-02-11
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Maisua mantenuaren truke baserrietan irakasten

- **Erref:** ZES-044/001
- **Iraupena:** 0:03:28. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Joxe Mari 1925ean jaio zen Aizarnako Santa Engraziako Irure baserrian. Ama Irurekoa eta aita Akua bailarakoa zituen. Eskolan Etumeta auzoan ibili zen Azpeitiko maisu batekin eta ondoren Zestoan. Dotrina, matematika eta irakurketa zituzten ikasgai nagusi, baserri bateko gela batean ikasten zuten eta maisua mantenuaren trukean irakasten aritzen zen baserriz baserri. Euskaraz ikasten zuten.

2. Joxe Mari eskolan, Aizarnan eta Zestoako maristetan

- **Erref:** ZES-044/002
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:03:28. **Bukatu:** 00:05:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Luisa eta Joxe Mari elkarrekin ibili ziren eskolan. Luisa Aizarnako Aristain baserrian jaio zen. Joxe Mari Aizarnako eskolatik Zestoako maristetara joan zen ikastera eta osabaren etxera Akuara joaten zen laguntzera. Maristetan erdaraz ikasten zuten. Luisak Etumetan eta Errezilgo baserri batean ikasi zuen.</p>

Transkripzioa

- Ze ibili ziñeten, alkarrekin eskolan?
- Luisa: Bai, alkarrekin ibili giñen.
- Zu nundarra zea?

- L.: Ni? Hemengo etxien. Ni.

- Joxe Mari: Hortxe.

- L.: Hortxe basarri bat, Aristain.

- Nola? Aristain?

- L.: Bai.

- Ta umetatik eskolan alkarrekin?

- L.: Ibili giñan, bai, alkarrekin.

- J.M.: Eskolatik itxea ta hasi giñan eskutik helduta etortzen, ta geo nobiyo in.

- Nobiyo in! Eta Etumetan in zendun urtebete esan dezu?

- J.M.: Bai, urtebete o holako bat uste det. Urtebete edo bi edo, holako bat. Ez dakit hamaika urtekin, ez dakit beatzi urtekin o ze hasiko nintzan eskolan. Geo hamaika hamar urtekin jun nintzan Maristeta Zestuara, hor bi urte pasa nittun...

- Ta hemendikan Zestua oiñez?

- J.M.: Ez, Akua, nola aitta Akua baillarakua zan, aitta zanan etxetikan juten nintzan handikan Urbiondo, badakizu, Akua baillaratikan.

- Oseake Akua jun ziñaten bizitzea?

- J.M.: Ez, ez, ni jun nintzan osaban ta etxea eskola juteko, Zestuara eskola juteko. Ta geo han esne partittu kalian, ta hayei laguntzen niyen, ta geo eskola jun, ta han bi urte pasa nittun.

- Ze maisu zenduen maristetan?

- J.M.: Maristak. Maristak zian ordun.

- Ta nundarrak zian?

- J.M.: Ez dakit hoixe.

- Kanpotarrak o?

- J.M.: Ez, ez zian izango kanpotarrak. Hiru eskola zian, hiru klase, hiru marista eoten zian, bakoitza bere grupuakin eoten zian, ta hantxe.

- Eta euskeraz ala erderaz itten zenduen?

- J.M.: Erderaz uste dut ordun geyena erakusten zala. Bueno, guk geure arten ta dena euskeraz ingo gendun. Baiña, bai, garai hartan Aizarnan'e bazan eskola, baiña ni ez nintzan behiñ'e izen ibili Aizarnan. Lehen esan deten honetan ibili ta geo Zestua hasi nintzalako, baiña Aizarnan eoten zan generalen maistra kastillanua. Eta gaiñea eskolan kastillano, erderaz in behar.

- L.: Ta maixubai're bai.

- J.M.: Garai hartan, normalian maixua'de bai.

- L.: Maixua're erdalduna.

- Zu ze ibili ziñan beti Etumetan?

- L.: Etumetan, ta gero hor beste zea bat maistra bat bazan, hua ere Errezildarra. Errezilko parten du basarriya. Harek etxien ematen zun eskola, ta hala, ez dakit zenbat denpoan ibiliko nintzen, ideaik ez dakat. Urtebete? Bi?

- J.M.: Karrera bukau bittarten.

- Ta zuk ere dana euskeraz ikasiko zendun ez?

- J.M.: Bai, bai.

3. Dotrina eta jaunartzea

- **Erref:** ZES-044/003
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:05:58. **Bukatu:** 00:09:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Gaizki portatuz gero atsedeen ordurik gabe geratzen ziren. Dotrina etxean edo maisuarekin ikasten zuten jaunartze handia egiteko, Aizarnako apaizak hartzen ziren lezioa. Jaunartzeak Aizarnan egin zituzten, txikia eta handia. Bakoitzak berak nahi zuen jantzia eramaten zuen jaunartzera eta neska-mutilek elkarrekin egiten zuten.</p>

4. Txerri-hiltzea auzotarren artean

- **Erref:** ZES-044/004
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:09:29. **Bukatu:** 00:11:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoaren arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Joxe Marik 13 anai-arreba zituen; bi ama izan zituzten. Luisaren etxean 10 ziren. Biak bizi izan ziren baserrietik. Joxe Marik behiak eta ardiak izaten zituen etxean. Txerria aitak eta ondoren Joxe Marik hiltzen zuten; auzoko lagunak elkartzen ziren etxean.</p>

5. Arraina azoka egunean erosten zen

- **Erref:** ZES-044/006
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:11:43. **Bukatu:** 00:13:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoaren arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Txerria hildakoan, txorizo eta odolkiak auzora eramaten ziren. Txerriak gazi-kutxan gordetzen zuten. Eguneroko bizimoduan talo-esnea eta babak jaten zituzten gehienez; arraina azokara joandakoan erosten zuten, antxoak adibidez.</p>

6. Ogia nola egiten zen

- **Erref:** ZES-044/007
- **Iraupena:** 0:03:41. **Hasi:** 00:13:56. **Bukatu:** 00:17:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Ogia etxean nola egiten zuten azltzen du Luisak; aste guztirako egiten zuten ogia. Artoa ere egiten zuten eta zopatan jaten zuten. Inguruko errota izendatzen ditu. Astoa edo zaldia hartuta joaten ziren eta hainbesteko bat kendu ohi ziren erroteriak.</p>

7. Soroko lanak idiekin

- **Erref:** ZES-044/008
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:17:37. **Bukatu:** 00:18:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Artoa, baba, etab. ereiten zituzten. Soroko lanetarako idiak ibiltzen zituzten. Aizarnan ia etxe guztietan zegoen idi-parea.

8. Azpeitiko azokara saltzera

- **Erref:** ZES-044/009
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:18:22. **Bukatu:** 00:20:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, errotera

Laburpena:

Aizarnara esnezalea joaten zen esnea jasotzera. Arrautzak, sagarrak eta oilaskoak azokan saltzen zituzten Azpeitian. Bi orduko bideoa zuten etxetik Azpeitira. Gehienetan ama bakarrik joaten zen, eta mutilek ganadua eramaten zutenean laguntzen zioten.

9. Santa Engrazian dantza lotua bekatu

- **Erref:** ZES-044/010
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:20:31. **Bukatu:** 00:24:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Igandeetan duro bat ematen zieten gurasoek eta Santa Engraziara joaten ziren. Igandero egiten zen erromeria Santa Engrazian. Hernio, Iturriotz eta inguruetakoko erromeriak aipatzen ditu. Santa Engrazian soinujolea izaten zen eta lagun kuadrillak elkartzen ziren dantzara. Lotuan dantza egitea bekatu zen eta hala eginez gero kongregaziotik botatzen zituzten. Erromeria garaiz hasten zen.

10. Erromerietan dantzariak borondatea bota behar

- **Erref:** ZES-044/011
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:27:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromerietan bandeja pasa ohi zuten eta nahi zuenak borondatea botatzen zuen soinujolea ordaintzeko. Hernion dantza egiten zuenak derrigorrean hainbesteko bat bota behar izaten zuen. Santa Engrazian taberna barruan egiten zen erromeria. Neskak tabernan sartu arren ez zuten ardorik edaten; mutilek anisa edateko ohitura zuten. Aizarnan 4 taberna zeuden eta meza ondoren sartzen ziren mutil kuadrillak.

11. Santa Engraziko baserriak

- **Erref:** ZES-044/012
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:27:34. **Bukatu:** 00:29:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Santa Engrazia inguruko baserriak izendatzen ditu. Inguruko herrietako jaien aipamena.

12. Neskame ibilitako tokiak

- **Erref:** ZES-044/013
- **Iraupena:** 0:04:59. **Hasi:** 00:29:17. **Bukatu:** 00:34:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Luisa 18 urterekin hasi zen lanean, izeba baten tabernan. Gero Mutrikun, eta Urduere ba. Azken honetan erdaraz ikasten aritu zen. Madrilen, Zarautzen, Donostian... zerbitzari lanetan taberna askotan ibili zen. Madrilen egon zenean bazuen berarekin neska euskaldun bat, gainontzean erdaraz egin behar izaten zuen.

13. Madrilgo diskoteka bateko pasadizoa

- **Erref:** ZES-044/014
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:34:16. **Bukatu:** 00:36:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Urduerean eta Madrilen bazituen lagunak. Madrilen zegoela, Azpeitiko familia baten etxera joaten zen askotan. Diskoteka batera sartu zeneko pasadizoa kontatzen du. Luisa sukaldean aritzen zen lanean eta 1.000 pezetako soldata zuen hilean; diru dezente zen.

Transkripzioa

- Han kalea eta ateatzen ziñen, ordun [...]
- Luisa: Bai, bai, bai.
- Bazittuzun lagunek han?
- L.: Ertetzen nintzan kalea, asko ez e? Asko ez, baiño bai, kalea ta ertetzen nintzan, ta baiño...
- Ta Madrilgo kaletan zemuz? Zeatikan Aizarnatik haruntza...
- L.: Bai, hemen Azpeitiar batzuk zeuden familiya ezagunak, azpeitiarrak zien, andre-gizonak, umek, hiru seme-alaba zezen. Hayen itxea juten nintzan ni. Sala de fiestas bat zeon, hua biden, ta huaxe ikusteko gogua're banekan, ze tankeatakua zan, ta nik pasara baten sartu ta beittu, aber zenolakua zan. Esaten [...], "gogorra in dezu horreatikan!" ta, "bai!". Eta atera nintzanen zeak, ta pentsauz "hau zein ote da?". Pentsauko zuen hayek. Nik holako sartu, beittu, eta atzea erten, ta ez zien ezer esan atentziyua...
- Asike sartzeko gogo haundiik ez zizun eman. Bertan eoteko gogoik ez zizun eman?
- L.: Ez, ikustia nahi nun nik...
- Joxe Mari: Zer zan sala de fiesta!
- L.: Bai, eta halaxen. Oso famili jatorra zan azpeitiar hoi, eta hayek andra-gizon hayekin ertetzen nun pasiera ta. Andre-gizonak, hiru ume zezen, gaztiak.
- Ta zuk itten zendun kozinau?
- L.: Bai.
- Ta garbiketa ta ere baita?
- L.: Beste bi dontzeilla zeren, ta nik...
- Zuk kozinau bakarrik?
- L.: Bai, kozina bakarrik. Ta zien ama-alabak bakarrik. Aberatsak zian.
- Hori galdetu behar nizun, soldata ona izaten zan ordun...?
- L.: Soldata onakin jun nintzan ni, garai hartan milla pezta zan soldata.

- J.M.: Hillen milla pezta.
 - L.: Hillen milla pezta. Eta bieja pagau zien nei hayek, milla pezta ta bieja. Garai hartako asko zan, eta...
 - Ze irabazten zan, han gehio igual hemengo neskame-tokitan baiño?
 Hemen (L) Donostin ta eon ziñatenetan baiño?
 - L.: Hoixe nik ez dakit ba, nik... e, ba, ba, bai.
 - Igual erak aberatsago edo...
 - L.: Zea, beste etxe hoietan baiño haunditxeo, doblia o geyo. Bai.
 - Eta irabazten zendun soldata zutzako izaten zan, ala etxen amai entregatzen ziozun?
 - L.: Ez, neretzako.
 - Zuretzako?
 - L.: Bai. Neretzako.
 - Ze etxe askotan esaten due normalen irabazitako soldata amai o entregatzen zien.
 - J.M.: Bai, bai, zuk'e Zestuan eon ziñanen ta...
 - L.: Bai, baiña Zestuan eon nintzarian ez nun irabazten.
 - J.M.: Portuenen eon ziñanen zeozer irabaziko zenun ...
 - L.: Ke ba, ke ba, ez, ez, ez nun irabazten nik ordun.
 - Ordun neskame han ta hemen ibili ziñan?
 - L.: E?
 - Neskame ibili ziñala ordun han ta hemen.
 - L.: Bai, bai, bai
 - J.M.: Bai, urte asko kanpuan ibilli da.
 - L.: Bai.

14. Xabierrera erdaraz ikastera

- **Erref:** ZES-044/015
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:36:36. **Bukatu:** 00:39:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Joxe Mari Xabierrera joan zen erdaraz ikastera lehengusu batekin eta 6 hilabete egin zituen bertan. Medaila bat jartzen zioten euskaraz egiten zuenari eta eguerdian medaila zuenak ez zuen ardorik izaten. Ikasleei bazkaria ematen eta sukaldean laguntzen egiten zuen lan, gaztelaniaz ikastearen truke. Jesuitek ematen zuten eskola.

15. Nobiotan, igandeetako zita

- **Erref:** ZES-044/017
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:39:39. **Bukatu:** 00:40:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Gaztetan ezagutu zuten elkar. 6 seme-alaba dituzte. Igandeetan elkartzen zirenean jartzen zuten ordua hurrengo iganderako, orduan ez zegoen telefonorik.</p>

Transkripzioa

- Noiz ezautu ziñeten? O noiz hasi ziñeten alkarrekin? Ezautu igual umetatik, baiña...
- Luisa: Bai, umetatik ezautu, bertatik bertakok eta. Noiz hasi? Ba, hamaxei bat urtekin, hamazazpi urtekin eo...
- Joxe Mari: Nik ze izango nittun, zuk honbeste bai, geyo... hemezortzi urte eo. Nik hogeta bat-eo, hiru urten aldia dakau ta, nik hogeita bat. Geo ibili giñen hamar urte ingurun, nobiyotan ibili giñan, ta ointxe bi urte in ditugu berrogeita hamar urte, bodas de oro in genula.
- Zorionak!
- J.M.: Sei seme-alaba: bost seme ta alaba ekarri dittugu. Zuek puxketako lana badezue honbeste ume ekartzen.
- Ez gea aillauko gaiñea sekula. Eta orduko hola nobiok eta alkarrekin ateratzeko, ordun telefonoik eta ez zan izango?
- L.: Ke ba, ezer.
- Ta nola eoten ziñaten? Jaiko erromerín?
- L.: Jai goizen mezeta juten giñanen, atsaldeko zita in. Yasta.
- J.M.: Ba lehen esan det, Aizarnan mezik etorriko giñan, hamabost o hogeia lagun o elkarrekin.
- L.: Etxea alkarrekin.

16. Hilero konfesatzera

- **Erref:** ZES-044/018
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:40:55. **Bukatu:** 00:42:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Igande goizean seietarako edo zazpietarako mezetara joaten ziren . Lastoari su eman eta harekin argi eginez joaten ziren ilunpetan ordubeteko bidean. Konfesatzera joan behar izaten zuten hilero, ez joatea bekatu baitzen.

17. Konfesioak, errezoak eta ohiturak

- **Erref:** ZES-044/020
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:43:12. **Bukatu:** 00:46:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

<p>Neskek sarearen alde batetik belauniko konfesatzen zuten eta mutilek

berriz aurrez aurre. Irure sendian beti izan dira fededunak eta arrosarioa egunero errezatzen zuten. "Kirieleison"-en aipamena. Ateetan gurutzeak jartzen zituzten Santa Kurutzetan eta San Juanetan lizar hostoak; apaizari oilaskoa ematen zioten bedeinkatzearen truk.</p></div>
<div data-bbox="291 151 636 168" data-label="Section-Header">
<h2>18. Gaixotasun eta sendabelarrak</h2>
</div>
<div data-bbox="329 182 763 228" data-label="List-Group">

• **Erref:** ZES-044/021
• **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:46:13. **Bukatu:** 00:48:35
• **Multimedia:** bideoa online ikusgai

</div>
<div data-bbox="291 239 364 255" data-label="Section-Header">
<h3>Gaia(k):</h3>
</div>
<div data-bbox="329 267 837 298" data-label="List-Group">

• Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
• Natura » Meteorologia

</div>
<div data-bbox="291 309 393 325" data-label="Section-Header">
<h3>Laburpena:</h3>
</div>
<div data-bbox="291 325 879 373" data-label="Text">
<p>Aizarnan ez zegoen medikurik eta zerbait pasatuz gero Zestoara joan behar izaten ziren, edo medikua joaten zen bestela etxera. Irure baserrian belarrak sendagaietarako erabiltzen ziren; batzuk aipatzen dituzte.</p>
</div>
<div data-bbox="291 395 523 413" data-label="Section-Header">
<h2>19. Kanpaiak eta lutoa</h2>
</div>
<div data-bbox="329 425 763 473" data-label="List-Group">

• **Erref:** ZES-044/022
• **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:48:35. **Bukatu:** 00:51:32
• **Multimedia:** bideoa online ikusgai

</div>
<div data-bbox="291 483 364 500" data-label="Section-Header">
<h3>Gaia(k):</h3>
</div>
<div data-bbox="329 511 799 542" data-label="List-Group">

• Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak
• Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

</div>
<div data-bbox="291 554 393 569" data-label="Section-Header">
<h3>Laburpena:</h3>
</div>
<div data-bbox="291 569 892 633" data-label="Text">
<p><p>Kanpai ezberdinak aipatzen dituzte, hil-kanpaia esaterako. Norbait hiltzen zenean etxean bertan izaten zen arrosarioa. Luisaren aita ezkon aurretik hil zen eta lutoz jantzita ezkondu zen. Gurasoren bat hiltzen zenean jaiero ogia bedeinkatzen zen bi urtez.</p></p>
</div>
<div data-bbox="291 656 585 673" data-label="Section-Header">
<h2>20. Kaletar eta baserritarrak</h2>
</div>
<div data-bbox="329 686 763 733" data-label="List-Group">

• **Erref:** ZES-044/023
• **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:51:32. **Bukatu:** 00:52:18
• **Multimedia:** bideoa online ikusgai

</div>
<div data-bbox="291 744 364 760" data-label="Section-Header">
<h3>Gaia(k):</h3>
</div>
<div data-bbox="329 771 797 787" data-label="List-Group">

• Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

</div>
<div data-bbox="291 798 393 813" data-label="Section-Header">
<h3>Laburpena:</h3>
</div>
<div data-bbox="291 813 824 830" data-label="Text">
<p>Kaletarrek baserritarrak atzeratuagoak ziren pentsakera izaten zuten.</p>
</div>
<div data-bbox="291 852 789 870" data-label="Section-Header">
<h2>21. Meatzean lan egiteagatik, soldadutzatik libre</h2>
</div>
<div data-bbox="329 882 763 929" data-label="List-Group">

• **Erref:** ZES-044/024
• **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:52:18. **Bukatu:** 00:55:40
• **Multimedia:** bideoa online ikusgai

</div>
</div>

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Meatzariak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Soldadutza ez egiteagatik Ertxina mendiko meatzeetan aritu zen lanean 4 urte eta erdiz. Eguneko 4 pezeta irabazten zituen. Meatzeetan lan egiten zutenek bronkioetako arazoak izaten zituzten.

22. Gari-jotzea

- **Erref:** ZES-044/026
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:56:24. **Bukatu:** 00:57:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Gari-jotzea auzotarren artean egiten zuten eta lanak amaitzean afaria egiten zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com